

Kunst in de openbare ruimte – Vitaal Centrum Duiven

Inleiding

In opdracht van de gemeente Duiven heeft Bureau Wissing de openbare ruimte van het ontwerp 'Een uitnodigend dorpshart' verder vormgegeven. Binnen dit project is ruimte voor het integreren en toevoegen van beeldende kunst in de openbare ruimte. De Regionale Kunstadviescommissie De Liemers heeft de eerste opzet van het 'Ontwerp Openbare Ruimte Centrum' en 'Ontwerp Openbare Ruimte Woonpark' bestudeerd en ziet voldoende aanleidingen voor kunsttoepassingen. In deze paragraaf worden de inhoudelijke aanknopingspunten en mogelijke locaties voor kunsttoepassingen geformuleerd. De aangegeven locaties worden beschreven en kunnen in een later stadium verder uitgewerkt worden tot kunstopdrachten.

Het stedenbouwkundig plan voor de openbare ruimte van het centrum bestaat uit twee verschillende plangebieden elk met een eigen karakter. Het dorpshart is een compact winkelgebied dat stedelijk is ingericht. Het woonpark kenmerkt zich als een parklandschap waarbij appartementengebouwen omgeven zijn door glooiende gazons en losstaande bomen en bomengroepen.

Het Dorpshart

Het Dorpshart krijgt in haar ontwerp een 'oude' dorps uitstraling die vertaald wordt in traditionele winkelstraatjes, vormgegeven in statige klassieke gevels. Een aantal locaties binnen het ontwerp zijn opvallend en bieden mogelijkheden voor verdere vertaling in beeldende kunst. De woorden balans en contrast vormen daarbij sleutelwoorden. We zijn voortdurend op zoek naar evenwicht. Het nieuwe dorpshart van Duiven wordt gebouwd in een traditionele, klassieke stijl die teruggrijpt op woningbouwstijlen uit de eerste twee decennia van de twintigste eeuw. Wanneer er vanuit een bepaalde architectuur gebouwd wordt, en deze stijl de overhand heeft, vraagt dat om een antwoord, om compensatie, om contrasten. Juist door tegengestelde accenten aan te brengen worden de gemaakte architectonische uitgangspunten - de retro-stijl - versterkt. Contrasten maken uitgangspunten helderder. Contrasten kunnen op veel verschillende manieren worden uitgewerkt en de uitstraling van het centrum versterken.

Remigiusplein

Het Remigiusplein is een geschikte locatie om als kunstopdracht door een kunstenaar te laten inrichten. Het is een open vlakte waarbij in de bestrating bijvoorbeeld een goede beeldende invulling kan worden gegeven. De traditionele keuze voor een beeld of ingreep op het plein is hier interessant omdat juist een kunsttoepassing deze plek kan commentariëren en zo de verbinding kan maken met de moderne tijd en architectuur. Het plein kan eventueel in combinatie met de groene doorgang naast de kerk, in verbinding staan met de verblijfsplek aan de Kastanjelaan. In, aan of binnen de groenstrook langs de kerk zou een 'hangplek voor ouderen' (een hang-oud) kunnen ontstaan, waar ouderen in prettige, groene omgeving kunnen verblijven en elkaar kunnen ontmoeten.

1

2

3

De entrees van het winkelcentrum

De Elshofpassage zal niet van vorm veranderen, de omliggende omgeving wel. De nieuwe bebouwing wordt aan het bestaande winkelcentrum bevestigd. Aangezien de omgeving vernieuwd wordt zal aan de 'oudbouw' van de entrees nadrukkelijker aandacht besteed worden. Deze vijf entrees zijn op dit moment niet erg fraai en zullen straks in het nieuwe centrum extra opvallend zijn. Juist door deze entrees aan een kunstopdracht te verbinden, kunnen ze opnieuw worden omgevormd tot markante punten. Een kunstenaar kan op een beeldende manier reageren op 'oudbouw' en 'nieuwbouw' en een verbinding leggen tussen twee 'werelden'. De bebouwing vormt letterlijk een grens (poorten) van de oude en nieuwe situatie en van twee opvattingen over architectuur. Het is ook een opvallende plek omdat de straten je er letterlijk naar toe wijzen/begeleiden. De plint, die in het winkelgebied de overgang vormt van de straat naar de entrees van de winkels, kan de geleiding naar de entrees van het winkelcentrum versterken.

4

5

6

Elshofplein

Het Elshofplein is een bijzondere plek omdat het fungeert als belangrijke entree van het winkelcentrum. Juist die entrees zijn belangrijk omdat daar het contrast tussen 'oudbouw' en 'nieuwbouw' goed zichtbaar is en verbijzonderd kan worden. De inrichting van het Elshofplein staat in verbinding met de entree van het winkelcentrum en kan versterkend en aanvullend zijn. De inrichting van het plein zou aansluiting moeten zoeken bij de entree.

Gevel in het straatbeeld

De uitstraling van de nieuwe architectuur van het centrum grijpt terug op het verleden. Om een contrast te zijn in het straatbeeld zou de commissie het interessant vinden om een enkele gevel door een kunstenaar te laten ontwerpen. Deze toepassing heeft een grote kans van slagen maar zal, voor een gegarandeerde kwaliteit, gekoppeld moeten worden aan een aantal randvoorwaarden zoals contrasterende architectuur en materiaaltoepassing, maatoverschrijdend, geornamenteerd, transparant, poëtische, expressief e.d..

7

De oude Pastorie

De oude Pastorie staat op een prominente plek in het centrum van Duiven. Het is een markant gebouw en de inrichting van de locatie vraagt dan ook om een verbijzondering. Een kunsttoepassing kan de aanwezige kwaliteiten versterken.

Het Woonpark

Het woonpark is in tegenstelling tot het compacte dorpshart, groen en wijds opgezet. Het is een verblijfsgebied dat toegankelijk is voor wandelaars en fietsers. In het woonpark worden tal van functies ingepast. De commissie vindt een aantal van deze functies interessant, deze komen in aanmerking voor een kunsttoepassing.

Verblijfsplaatsen

In het plan worden een 4-tal verblijfsplaatsen uitgewerkt, deze zijn bedoeld voor verschillende leeftijdsgroepen, met elk een specifieke uitwerking en keuze van materialen. Aangezien de locaties zijn bedoeld voor verschillende doelgroepen, vraagt dit verschillende benaderingswijzen. Wanneer één kunstenaar de opdracht krijgt om de verblijfsplekken vorm te geven, ontstaat één visie op het geheel maar krijgt elke plek wel zijn eigen karakteristiek.

1. De eerste locatie, een verblijfsplek aan de Kastanjelaan, is een locatie voor volwassenen dan wel ouderen. Er zou zelfs een verbinding gelegd kunnen worden met de groenstrook naast de kerk waar een zogenaamde 'hang-oud' gepositioneerd kan worden.
2. De Pannaveldlocatie staat ingetekend als een klein veldje waar de oudere jeugd de mogelijk krijgt om te voetballen. Dit veldje kan in vormgeving/uitwerking wellicht een andere dimensie erbij krijgen.
3. De speelplaats 0-12 jaar is gepositioneerd in het hart van het woonpark naast de vijver en daarmee voor alle kinderen toegankelijk. De uitstraling van deze plek kan zeker versterkt worden door een kunstenaar de opdracht te geven. In plaats van de gebruikelijke speeltoestellen kan het gebruik van water een belangrijke rol vervullen bij het spelen.
4. De speelplaats 0-6 jaar ligt dicht bij de woonwijk. Ook hier kan aan de plek een eigen karakteristiek gegeven worden door een kunstenaar te laten inspelen op de belevingswereld van deze doelgroep.

8

9

10

Parkeerkamers

Achter het gemeentehuis wordt een nieuw parkeerterrein aangelegd in de vorm van *parkeerkamers*. Deze benaming voor een parkeerplaats zal bij kunstenaars tot de verbeelding moeten spreken. Parkeerplaatsen worden over het algemeen niet erg creatief vormgegeven. Juist kunstenaars kunnen daar op aansprekende wijze oplossingen voor bedenken waardoor de locatie toch bijzonder wordt.

Illustraties:

1. Hans van Houwelingen, *Het tapijt*, 1994
2. Thomas Schütte, *Drei grosse Figuren für Utrecht*, 1998
3. Het Observatorium Rotterdam, project in Dresden.

4. John Körmeling, *Starttoren*, 1992
5. Jiri Georg Doukopil, *Omo Poortje*, 1986
6. John Körmeling, *Pioniershuisje*, 2000
7. Hans van Houwelingen, *Koeien denken heel diep na*, 1994
8. Irene Fortuyn, *Zonder Titel*, 1990
9. Elisabeth Stienstra, *Najardengroep*, 1997
10. Henk Visch, *Op schoot in Amersfoort*, 2000